

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

3/2021

Asuntovarallisuus jakaa kansaa

s. 4–5

Asunto-
markkinoilla
ennätyksiä

s. 3

Asukas-
demokratian
lisäarvo

s. 5

Asuntomessut
Lohjalla kuvina
ja sanoina

s. 6–7

Asukasliitto ry
 Vuosaarentie 6 a B, 00980 Helsinki
 p. 045 132 8404 (toimisto)
 asukasliitto@asukasliitto.fi
 www.asukasliitto.fi

Asukasliitto on vuonna 1974 perustettu valtakunnallinen, kaikkia asumismuotoja edustava järjestö. Liitto neuvoo vuokra-asukkaita, osakeyhtiön osakkaita, asumisoikeusasukkaita, asukkaiden yhdistyksiä sekä asukas- ja talotoimikuntia. Liitto tuo esille asukkaiden näkökulman ja reagoi asuntopolitiikan muutoksiin mm. antamalla lausuntoja. Liitto tarjoaa koulutusta, järjestää seminaareja ja asukastapahtumia.

Jäsenmaksu vuonna 2021 on 28 euroa/henkilöjäsen. Yhdistyksen jäsenmaksu jäsenmäärästä riippuen 40-45 euroa.

Asukasliiton puhelinneuvonta kaikille
 p. 0600 972 72 (puhelun hinta 1,69 e/min + pvm)

Jäsenten oma neuvontapuhelin
 p. 050 339 1150

Puhelinneuvonta arkisin klo 10–14.

Puheenjohtaja
 (tiedotus ja lehdistö)
 Hans Duncker, puh. 050 308 2321

Varapuheenjohtaja
 Riitta Salasto

Toiminnanjohtaja
 Carita Kärkinen

Asukasliiton hallitus 2021-2022

Anttonen Pasi, Karjalainen Katja, Kärkinen Carita, Kärkinen Toivo, Laurell Isko, Luukinen Ari, Nikula Unto, Raatikainen Tapani, Rantanen Tarja

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

Asuminen & yhteiskunta 3/2021

Päätoimittaja: Risto Kolanen
 P. 0400 204 844
 risto.kolanen@pp.inet.fi (juttuideat, tekstit)

Toimituksen kuva- ja uutisposti:
 asuminenyhteiskunta@gmail.com

Toimitus: Unto Nikula, Riitta Salasto

Kuvaaja: Katja Karjalainen

Kuvaaja & oikoluku: Carita Kärkinen

Kierrätysidean kuva ja teksti: Kaija Kallinen

Numerossa avustivat: Hans Duncker, Raimo Granberg, Laura Kotka, Hiikka Kotkamaa, Faisa Quasim, Salaado Quasim, Mikael Rekola, Lauri Rotko, Kai Savolainen ja Sofia Virtanen.

Kannen kuva: Kuningattarenkärki, Vuosaari, Helsinki / Katja Karjalainen

Painopaikka: Salon Lehtitehdas 2021

Taitto: Anni Mäkinen / Turun Sanomat Oy

Painosmäärä: 4 000 kpl

Ilmoitushinnat

Takasisivun pikkuilmoitus (lev. 120mm x kork. 80 mm) 250 € (alv 0%)

Puoli sivua (lev. 255 mm x kork. 185 mm) 500 € (alv 0%)

Aineistot: asuminenyhteiskunta@gmail.com

Missä on asumisen Peppi Pitkätossu?

Astrid Lindgrenin iki-ihanan **Peppi Pitkätossun** paras ominaisuus on yksinkertaisesti tämä: Hän asettaa kysymyksensä lapsenomaisen selkeästi ja realistisesti ja ratkaisee sitten eteen tulleen ongelman riittävällä voimalla ja päättäväsyydellä.

Ei voi välttyä tunteelta, että maamme **MAL-paikkakunnat** tarvitsisivat itse kukin oman Peppi Pitkätossun.

Ovatko MAL-sopimukset riittävä keino? MAL-sopimukset ovat eittämättä lisänneet asuntorakentamista niillä kaupunkiseuduilla, joita sopimukset kattavat. "Vastalahjana" valtio antaa rahaa alueen infran parantamiseen. Toimintamalli on ilmeisen oikeutettu aluekeskustemme, luokkaa Oulu, Jyväskylä, Kuopion kohdalla.

Viiden suurimman kaupungin kohdalla sopimusmalli ei valitettavasti tuo toivottua ratkaisua. Iso kaupunki vaatii ylisuuria hankkeita. Paraskaan MAL-sopimus ei tuo riittävästi sellaista asuntojen lisärakentamista, joka ratkaisevasti poistaisi asumiskustannusten kohtuuttoman kalleuden.

Tosioiden tunnustaminen ottaa aikuisen kipeää. MAL-sopimusten pehmeä ydin on liian pehmeä. Sopimukset määrittelevät uudisrakentamisen niin, että karkeasti ottaen hieman yli kolmannes uudistuotannosta on ARA-rahoitteista, muodossa tai toisessa. Tämä on sosiaalipoliittisesti varmaankin ihan oikein.

Nämä viisi suurinta kaupunkia, kutsutaan niitä vaikkapa viitosiksi, tarvitsevat jatkuvasti lisää väkeä hoiva- ja palvelualueille. Kun lisäämme tähän nuorten ensikodit ja pienellä eläkkeellä kitkuttelevat on selvää, että hintasäädely kolmannes uudistuotannosta ei riitä vastaamaan kysyntään. Säännöllisin välein hyp-pää laatikosta joku viisas ja sanoo, että "pitää rakentaa niin paljon lisää, että hinta laskee!".

Vetoan maan korkeasti koulutettuihin asumisen asiantuntijoihin, että he selittäisivät Peppimäisen selkeästi, kuinka tämä yleislääke toimii.

Sijoittaja X on hankkinut miljardin arvoisen kiinteistömässän. Nyt hänen pitäisi olla mukana tai ainakin passiivisena seurata sivusta, kun rakennetaan vapaarahoitteista tuotantoa niin paljon, että hänen hankkimansa omaisuuden arvo laskee 20–30 %. Korjauksen pitää olla tätä suuruusluokkaa, jotta pääsisimme EU:n asettamalle asumiskustannusten tasolle.

Asian voi ratkaista kahdella tavalla. Paras korjausyhdistelmä olisi ilman muuta se, että valtio osoittaisi merkittävän tukipanoksen osuuskuntarakentamiselle. Ainoa merkittävä reunaehto olisi se, että osuuskunnan jäsenen on itse asuttava osuusasunnossaan. Valtion tuotantotuen ehtoihin sisältyisi hintakatto, joka nostetaan elinkustannusindeksiin mukaan.

Tämän ratkaisun toinen osa on kaikkien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen vuokrien sääntely, joka

Puheenjohtajan palsta

sekin pohjautuisi elinkustannusindeksiin.

Toinen brutaalimpi keino on kaikkien vuokrien jäädyttäminen 5-10 vuodeksi ja samanaikainen ammattimaisten asuntovuokraajien tilinpäätösoperoinnin voimakas rajoittaminen, siis suurempi osuus tuotosta maksettaisiin tulosverona.

Entä Peppi Pitkätossu? Peppi nostaisi päättäjät ja sijoittajagurut puiden oksille ja sanoisi:

– Hei, asumisen hinta on saatava sellaiselle tasolle, että äideillä, isillä ja lapsilla on rahaa muuhunkin kuin asumiseen ja ruokaan. Alas puista pääsette, kun tulette kertomaan, kuinka se tehdään. Ja sitten minä tarjoan kakkua ja mehua palkinnoksi!

Syysterveisin jäsenille ja lukijoille

Hans Duncker
 puheenjohtaja

Katja Karjalainen

Var är boendets Pippi Långstrump?

Astrid Lindgrens förtjusande **Pippi Långstrumps** bästa egenskap, är lätt och slätt:

Hon ställer sina frågor med barnets öppenhet, realistiskt och i klartext och klarar sedan av problemen hon möter med tillräcklig kraft och beslutsamhet.

Jag har nog den känslan, att speciellt våra fem största stadsregioner skulle behöva var sin Pippi Långstrump.

Räcker MBT-avtalen till? MBT-avtalen (Markanvändning-Boende-Trafik) har onekligen ökat bostadsbyggandet i dessa stadsregioner som omfattas av avtalen. De går ut på, att kommunen förbinder sig till en ökad bostadsproduktion och staten finan-

sierar som motprestation infraprojekt vilka skall befrämja ekologiskt och durabelt boende.

Resultaten är inte till alla delar de eftertraktade. I mindre centra, som Jyväskylä, Lahtis och Kuopio är modellen mera till sin fördel.

Det tar ont, när man måste konstatera faktum. Vi kommer inte åt de oskäligen höga boendekostnaderna, enbart genom att bygga mera. Investerarna kan helt enkelt inte gå med på att reducera värdet på den existerande byggnationen genom att sälja nyproduktion till lägre priser.

Problemet kan lösas på två sätt. Den bästa korrigeringskombinationen är, att staten stöder byggande i kooperativ stöpning med kraft. Den enda begränsande klausulen

Ordförandes spalt

som behövs är, att kooperativets delägare måste bo i fastigheten. Det pekuniära stödet förutsätter ett pristak, som hindrar att pengar smusslas ut via byggfirman. Hyrorna och vederlagen i dessa kooperativ binds sedan till levnadskostnadsindexet.

Ett annat, brutalt sätt, att få ner boendekostnaderna är, att man fryser hyrorna under 5-10 år och samtidigt begränsar möjligheterna till bokslutstrolleri, m.a.o. investerarna betalar högre inkomst på affärsresultatet. Detta bereder utrymme för social bostadsproduktion.

Med hälsning,

Hans Duncker
 ordförande

Mitä valtio lupaa asuntoihin 2022?

Hallitus julkisti ensi vuoden budjettiesityksensä 9.9.2021 juuri painopäivän alla. Julkinen draama oli ilmastopakettissa. Pyysimme pikakommentteja asuntovaikuttajilta, jotka ovat valmisteluvaiheessa olleet huolissaan eri asioista.

Y-säätiön toimitusjohtaja **Juha Kaakinen** arvioi, että korkotukilainojen hyväksymisvaltuus ainakin osaltaan mahdollistaa kohtuuhintaisen vuokra-asuntojen tuotan-

non kohtuullisen tason. Miten se realisoituu käytännössä on riippuvainen suurten kaupunkiseutujen sitoutumisesta MAL-sopimuksen tavoitteisiin ARA-asuntojen osalta.

– Hallitusohjelman tavoitteisiin nähden (asunottomuuden puolittaminen) esitetty hankeraha 3,4M€ on vaatimaton, kun se pitää sisällään myös tilastoinnin kehittämisen ja hankehallinnon kustannukset. Tämän rahan YM

on ainakin tänä vuonna siirtänyt STM:n käyttöön hankerahaksi eikä ohjelmalle ole palkattu esim. ohjelmajohtajaa.

Yleishyödyllisten vuokranantajien edunvalvoja KOVA ry:n toimitusjohtaja **Jouni Parkkonen** sanoo, että isoin asia asuntopolitiikan osalta on korkotukilainavaltuuksien huomattava kasvu verrattuna tähän vuoteen ja valtiovarainministeriön pohjaesitykseen. Valtuudet

kasvavat 150 miljoonalla eurolla vuoteen 2021. – KOVA on ollut aloitteentekijä lainoitusvaltuuksien korottamisessa, koska etenkin asumisoikeusasuntojen peruskorjaustarpeet kasvavat eikä niitä korjauksia voida rahoittaa muuten kuin korkotukilainoituksella. KOVA esitti valtuuden nostoa 200 miljoonalla eurolla, mutta olemme tyytyväisiä tähän 150 miljoonan euronkin lisäykseen. Öljylämmityk-

sestä luopumiseen tulee myös lisää avustusrahaa.

Asukasliiton puheenjohtaja **Hans Duncker** korostaa, että "varsinainen mutapaini alkaa", kun yhteishallintolain uudistamisen HE-luonnos tulee lausunnon, marraskuussa. ARA:n myöntövaltuudet pysyvät suunnilleen ennallaan, mikä kiinnostaa vuokranantajia.

Risto Kolanen

Ennätysten murskajaiset

Hypön asun- markkinakatsaus

Maailma tuntuu toipuneen hämmästyttävän nopeasti koronapandemian aiheuttamasta talouden äkkipysähdyksestä. Ainakin osa ihmisistä viettää suoranaista kulutusjuhlaa.

Hypön elokuun asunomarkkinakatsauksen sanoma on tyystin toinen, kuin ovat olleet vastaavien katsausten ja ennusteiden koko koronajan. Viime vuonna kaikki tulevaisuuden näkymien hahmotelmat olivat toinen toistaan synkempiä. Nyt asunomarkkinoilla lyödään ennätyksiä.

– Asunomarkkinat hehkuvat punaisena, kun korot pysyvät pohjilla, palkat paranevat ja asumiseen kulutetaan aiempaa enemmän. Hinnat nousevat nopeinta vauhtia 10 vuoteen. Asuntokaupan vahva veto jatkui toisella vuosineljänneksellä. Koko maan kauppamäärät ovat olleet koko alkuvuoden 20 prosenttia koronakriisiä edeltänyttä tasoa korkeammalla, ja kriisiä edeltäneelle tasolle nousiin jo yli vuosi sitten.

– Kyltymätön kysyntä kohti kaupunkeja jatkuu ja kasvukolmion kärjet erottuvat edelleen. Pääkaupunkiseudulla uusia asuntoja tulee etenkin Helsingin naapureihin. Hintaaerot repeävät nyt myös kaupunkialueiden sisällä. Näin Hypo kuvaa asunomarkkinoiden tilannetta tuoreessa katsauksessaan.

Ei romahdusta uustuotantoon

Myöskään asuntojen uudistustannossa ei tapahtunut pelättyä romahdusta. Rakentaminen ei hiljentynyt, eikä alalle ennustettu konkurssisuma toteutunut.

– Kesäkuussa tuli uusi murskaennätys asuntojen aloituksissa, kun kuokka iski maahan yli 6 500 asunnon osalta. Yli puolet uusista kodeista nousee pääkaupunkiseudulle ja Tampereelle. Korona ei ole muuttanut ostajien toiveita sijainnista. Hinnat kertovat kovimman kysynnän kohdistuvan kasvukolmion kärkikaupunkien keskustoihin. Etätö tai terveyshuolet eivät muuttaneet myöskään lapsiperheiden toiveita, vaan ytimeen haluaa yhä useampi perheellinen, todetaan katsauksessa.

Asunnot menevät nyt kaupaksi paremmin kuin koskaan. Asuntolainojen nimelliset keskikorot ovat nyt alle prosentin tasolla, ja reaalkorot ovat Hypön tulkinnan mukaan ”...sukeltaneet pysyvämmin pakkaselle tänä vuonna, kun inflaatio nousee ja palkat paranevat koronakriisin akuutin vaiheen väistyessä.”

Keskustoilla vetovoimaa

Jo Hypön aikaisemmassa, toukokuun katsauksessa todettiin, ettei virusepidemia ole saanut aikaan merkittävämpää muuttoliikettä kaupungeista maaseudun kakkos-asuntoihin. Tällaisikin ennustettiin koronan alkuvaiheessa. Suuret kaupungit, ja nimenomaan niiden keskustat ovat edelleen – nyt jopa korostuneesti – vetovoimaisia ja haluttuja asuinalueita.

Tämän suuntaisia haluja voivat tietenkin tyydyttää vain ne, joilla

on siihen varaa. Suurempien asuntojen kysyntä kaupunkien keskuksissa viitanee siihen koronan myötä tulleeeseen ilmiöön, että se niin sanottu valkokauluseliitti voi tehdä ainakin osan töistään kotona.

Asuntojen kysyntää pitää yllä, ja markkinoita ohjaa se osa kansasta, jonka työmarkkina-asemaan virusepidemia ei ole vaikuttanut, ja jolla sosioekonomisen taustansa takaamana on enemmän mahdollisuuksia tehdä mieleisiään valintoja.

– Suurituloisten suuremmat asunnot ja maakuntaeliitin kakkoskämpät vaikuttavat yhä väestö- ja asunomarkkinallukuihin. Kaikki eivät toki halua ytimeen ja toisaalta moni myös joutuu muuttamaan syrjemmälle, kun hinnat nousevat kysynnän mukana.

Kiinnostavana yksityiskohtana otetaan Hypön katsauksessa esille ilmiö, mikä poikkeaa ehkä ainakin joistakin takavuosien tilannekuvisista ja ennusteista. Helsingin kanta-kaupungissa lapsiperheiden määrä kasvaa voimakkaasti esikaupunkialueisiin verrattuna. (Kuva 1)

Yksinasujat auttavat yksiömarkkinaa

Vuokra-asuntojen tarjonta jatkaa kasvuaan. Tämäkin kehitys rajautuu kasvukolmion kärkikaupunkeihin. Tämä johtuu tietenkin siitä, että pieniä asuntoja rakennetaan ennätysellisellä volyyymilla. Tähän taas vaikuttaa asentosijoittajien aktiivisuus markkinoilla. Pienet asunnot ovat tyyppillisesti nuorten ensiasuntoja, ja ne ovat tuolle kohderyhmälle liian hinnakkaita ostaa omaksi, ja tässä on juuri se houkutteleva rakonen sijoittajalle.

Turismi lienee se ala, mikä on pahiten kärsinyt koronasta ja Hypön katsauksessa alan matalasuhtanteen oletetaan jatkuvan. Matkailuun liittyvä lyhyt vuokra (airbnb) oli ennen koronaa se vipu, mikä kamposi pienten vuokra-asuntojen hintoja jatkuvasti ylös. Lyhyt vuokraus eri muodoissaan rasittaa sekä omistusasunnon hankkijaa, että vuokralaista.

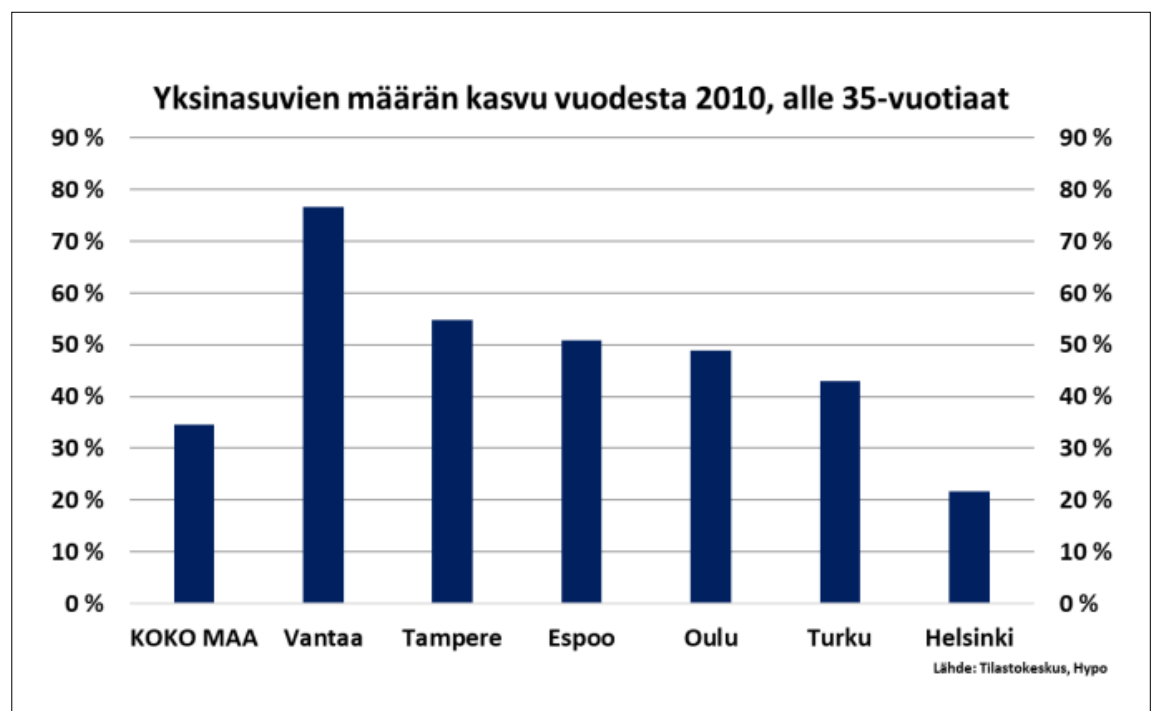
– Vuokramarkkinoita voiteleva öljy ovat omaa kotiaan hakevat ja opiskelun perässä muuttavat nuoret. Nuorten mieltymykset ja maksukyvyyn kasvu näkyvät yksinasuvien määrän nopeassa nousussa. Vuodesta 2010 yksin asuvien nuorten määrä on kasvanut koko maassa peräti kolmanneksella, kasvukaupungeissa tätäkin nopeammin. (Kuva 2)

Täydennysrakentaminen

Hypön markkinakatsauksessa selvitetään myös kaupunkien sisäisiä muutoksia asunomarkkinassa. Täydennysrakentamisella on vaikutusta alueiden demografiaan, väestön tiheyteen, sen kokoon ja siinä tapahtuviin muutoksiin. Asuntojen arvon kautta asiaa tarkasteltaessa tulee esille, että uudisrakentaminen nostaa alueen vanhojenkin

Kuva 1

Kuva 2

asuntojen arvoja.

Alueilla, missä täydennysrakentamista on toteutettu ja alueen asukasluvu kasvanut, julkisten palveluiden tarjontaa on lisätty. Myös kaupalliset aktiviteetit lisääntyvät ja sen myötä palvelurakenne uudistuu ja monipuolistuu.

Täydennysrakentamisella voidaan vaikuttaa alueeseen monellakin tavalla. Parhaimmillaan täydennysrakentamisella voidaan purkaa segregaatian lukitsemia sosioekonomisia rakenteita.

Hypo ottaa selvityksessään Helsingin verrokkikaupungiksi Tukholman, jossa on kohdattu asuinalueiden tiivistämiseen sekä myönteistä, että kielteistä suhtautumista.

–Vaikutus on positiivinen matalamman tulotason alueilla, joissa on enemmän tuettua asumista ja ulkomaalaistaustaista väestöä. Tällaisilla alueilla rakennushankkeisiin suhtaudutaan myönteisesti.

Jos täydennysrakentamisen vaikutuksia tarkastelee vain asuntojen hintakehityksen ja arvojen säilymisen kannalta, omistusasuntovaltaisilla alueilla uusia täydennysrakentamisen hankkeita ei välttämättä haluta.

Vantaa vetää

Yksin asuvien määrä on kasvanut etenkin kasvukolmion kärjissä eli kaikissa suurissa kaupungeissa. Tarkemmassa tarkastelussa etenkin pääkaupunkiseudulla voisi nähdä jo jonkinasteista segregaatia alueen kaupunkien välillä.

Vantaa on voimakkaasti muuttumassa nuorten kaupungiksi. Kaupunki on kaavoittanut viime aikoina paljon pieniä asuntoja, kun taas Helsingin tiukemmin säännelty kaavoitus ilmeisesti vaikuttaa siihen, että pk-seudulla nimenomaan Vantaa vetää yksin asuvia nuoria.

Suurista kaupungeista Helsinki näyttäisi olevan perheiden kaupunki. Ovatko vantaalaiset miniasunnot vain läpikulkuväylä,

– Korkean tulotason alueilla täydennysrakentamisen ei havaittu vaikuttavan asuntojen hintoihin suuntaan eikä toiseen. Takapihaansa varjelevien varakkaiden huoli on

Kommentti

ohi menevä vaihe, nuoren ensimmäinen askel asumishistorian portaikossa?

Kun opiskelut ovat ohi, riittääkö Vantaalla houkuttelevuutta varsinaiseksi kotikaupungiksi, jonne asettua perheineen asumaan ja maksamaan veroja?

Jatkuvasti meneillään olevassa täydennysrakentamisessa kannattaisi varmaan ajatella jonkinlaista jatkuvuutta ja pysyvyyttäkin. Vantaalla kaupungin talouden näkökulmasta epäkäytännölliset ja oletettavasti vain väliaikaisasuntoina soveliaat miniasunnot eivät ehkä tuo, eivätkä takaa asukasluvun kasvusta huolimatta talouteen toivottua ja kaivattua dynaamisuutta. **UN**

usein perustelua vailla, sillä uudisrakentamisen hyödyt kompensoivat tarjonnan lisäyksestä koituvat asuntojen hintojen alanemat.

Unto Nikula

Asuntovarallisuus jakaa kansaa

Suomi kaupungistuu vauhdilla, asuntovarallisuus eriytyy – tähän on vaikutettu ja vaikutetaan asuntopolitiikalla.

Yllä olevat toteamukset ovat teesejä, mitkä kulkevat läpi *Voittajien ja häviävien Suomi*-kirjan (Vastapaino 2021). Kirjan tekijät, taloustoimittajat **Karla Kempas** ja **Veera Tegelberg** ovat rajanneet kirjan teemaa alaotsikolla *Asuntovarallisuuden uusjako*.

Perusteellisessa selvityksessä Suomen asuntomarkkinan muotoutumisesta tekijät haluavat ”... herättää kansalaiset ja päättäjät pohtimaan, onko asunnon hankinta enää paras tapa kerryttää omaa varallisuutta.” Kirjoittajat tukeutuvat teeseissään tilastotietojen lisäksi alan tutkijoiden ja niin sanottujen kokemusasiantuntijoiden haastatteluihin.

Koko maan kattavassa tarkastelussa asuntovarallisuuden uusjaossa on kysymys asuntojen hintahaarukan repeämisestä alueiden välillä. Vaikka asuntojen hintaerojen kasvu on konkretisoitunut näkyväksi vasta 2010-luvulla, ovat sen syyt muhineet pinnan alla jo kymmeniä vuosia. Kaupungistuminen on Suomessa jäljessä muista verrokimaista. Tämä johtuu sotien jälkeisestä asutuspolitiikasta.

Syitä pitkältä ajalta

Aluekehittämisen konsultti-toimisto MDI:n tutkija **Timo Aro** luettelee kirjassa ilmiön syiksi väestömuutoksen, kaupungistumisen ja pankkien tiukentuneen asuntomarkkinan rahoituspolitiikan. – Jokainen näistä ilmiöistä on kansainvälinen eikä näy ainoastaan Suomessa. Kotimaamme asuntointojen eriytyminen vaikuttaa myös maamme maantieteellinen muoto ja sijainti sekä aiemmat poliittiset päätökset, joilla Suomen väestö pyrittiin hajauttamaan ympäri maan.

Sotien jälkeisessä asutuspolitiikassa lähtöasettamuksena oli koko maan pitäminen asuttuna. Poliittikkaa toteutettiin ohjaamalla sotien jälkeen ”liikkuva” väestö elinkelvottomiin korpiin ilman, että siellä oli muuta konsta elannon hankkimiseen, kuin ympärillä olevat kuokkimattomat suot.

– Uusia tiloja syntyi huonoihin paikkoihin. Kaupungistuminen siirtyi tulevaisuuteen, on Timo Aron tulkinta sotien jälkeisestä asutuspolitiikasta ja sen seurauksista.

Kaupungistuminen alkaa

Sotien jälkeen asutuspolitiisia toimia suunnattiin enimmin maaseudulle, jolloin kaupunkien jälleerakentaminen sai odottaa. Asuinolosuhteet olivat kuitenkin myös kaupungeissa vaikeat. Liikaväestöä oli runsaasti asuntojen määrään nähden. 1940-luvun lopulla valtio alkoi toimia kaupunkien asuntopulan lieventämiseksi. Perustettiin **Asuntorakennustuotannon valtuuskunta, Arava**.

Kirjassa karmasavaksi kuvattua kaupunkien asuntopulaa alettiin paikkaamaan 1950-luvun alussa valtion tuella. Arava-virasto alkoi rahoittamaan taajamien asuntotuotantoa. Aravan lainoittami-

en asuntojen osuus oli yli puolet asutuskeskusten asuntotuotannosta koko vuosikymmenen ajan. 1950-luvulla rakennettiin yli 140 000 valtion rahoittamaa asuntoa.

1960-luvun lopun suuri muuttoliike oli suomalainen ilmiö. Se oli Suomen käymien sotien jälkeisurausta. Kehitys on kehittynyt, ja kaupungistuminen on ollut jo pitkään globaali, koko maailmaa koskeva megatrendi. Ihmiset muuttavat joukkomitassa kaupunkiin. Muuttovirran alkuvoima, sen juurisyyt ovat samoja, kuin aiemmat. Parempien elinolojen perässä mennään taas.

Kaupungistuminen jatkuu

Asuntorakentaminen kiihtyi 60-luvulla. Vuosikymmenen alussa oltiin uudistuotannossa 30 000 asunnon vuositasolla, vuonna 1970 valmistui 50 000 uutta asuntoa. Rakentamisen tahti kiihtyi huippuunsa 1970-luvulla. Uudistuotanto ylsi parhaimmillaan 70 000 uuteen asuntoon vuodessa.

Valtion lainoittama osuus koko 1970-luvun asuntotuotannosta oli edelleen puolet. Lukumääräisesti se oli 300 000 uutta arava-asuntoa vuosikymmenessä.

Asuntojen omistusmuodossa on vuosikymmenten saatossa tapahtunut merkittävä käänne. Vielä 1950-luvulla 70 prosenttia kaupunkilaisista asui vuokralla. Vuonna 1990 Suomen kaikista ruokakunnista lähes kolme neljännestä, yli 70 prosenttia asui omistusasunnoissa. Valtio tuki tätä kehitystä omistusasunnon muodossa.

Kirjassa summataan 1990-luvun laman vaikutuksia asuntomarkkinaan.

– Laman seurauksena omistus-asujien määrä kääntyi laskuun. Kaikista kotitalouksista omistusasujia oli 1990 vielä 71 prosenttia, mutta laski 63 prosenttiin vuoteen 2000 tultaessa.

– Lama-aikana Suomessa tehtiin poliittisia päätöksiä, jotka vaikuttavat yhä asuntomarkkinoihimme. Vuokrasäännöstely purettiin ja asuntotulon verotus lopetettiin. Kumpikin muutos hyödytti asunnonomistajia. Keskustalaisen **Esko Ahon** porvarihallitus järjeili, että vuokra-asuntoja olisi tarjolla enemmän, jos vuokraaminen olisi kannattavampaa.

Vuokrasäännöstelyn purusta alkoi asuntosijoittajien kultakausi.

Eriytyminen alkaa

Vuonna 2008 iskenyt finanssikriisi lamautti Suomessakin asuntokaupan. Vanhojen asuntojen kauppa väheni vuonna 2008 muutamassa kuukaudessa 40 prosenttia. Hinnat palautuivat parissa vuodessa, mutta tällä kertaa nousussa oli silti jotakin erilaista. Asuntojen hinnat lähtivät kehittymään eri suuntiin eri osissa maata.

Alkoi Suomen asuntomarkkinoiden eriytyminen.

– Asuntojen hinnat kaupungeissa nousevat, ja laskevat maaseudulla. Ne kallistuvat lännessä ja

Helsingin uusi korkeatornirykelmä on Kalasataman Redissä.

etelässä, mutta halpenevat idässä ja pohjoisessa.

Kirjan tekijät tarkentavat kuvaamaan asuntohintojen kehityksestä, jolloin tilanne näyttyy monimuotoisempaan. Ruuhka-Suomen ulkopuolellakin on menestyneitä paikkakuntia. Esimerkiksi yliopisto näyttäisi olevan kaupungille menestyksen tae. Maakuntien keskustaajamien kuuluvat myös voittajiin.

Sitten on ilmiö, mitä esiintyy kaikkein ruuhkaisimmilla alueilla, etenkin pääkaupunkiseudulla. Kirjassa otetaan esimerkiksi Helsingin ”omat” asuntomarkkinat.

– Kaupungin sisäiset erot ovat niin suuret, että voidaan puhua eri asuntomarkkinoista. Kaupungin kalleimmilla alueilla kaksion ostoon tarvitaan puoli miljoonaa euroa, kun toisaalla kaupungissa samaan riittää runsas 100 000 euroa.

Neliöhintana ero ilmenee siten, että kalleimmillaan asuntoneliö maksaa Helsingissä liki kymppi-tonnin, kun halvimmissaan sen saa parilla tonnilla.

Ääripään esimerkkeinä kirjaan on poimittu 50 neliön kaksiot Imatralla ja Helsingin Ullanlinnassa.

Imatralla löytyi tässä haussa ehkä maan halvin asunto. Neliöhinta 447 euroa, velaton hinta 22 350 euroa. Ullanlinnassa saman kokoinen kaksio maksoi 425 000, jossa neliö hinnaksi tulee 8 500 euroa.

Eriytyminen jatkuu

Asuntojen hintojen eriytyminen on ajanut Suomen asuntomarkkinat uuteen tilanteeseen. Enää ei ole itsestään selvää, että varallisuutta saa kasvatettua omistamalla asunnon. Ellei tilanne muutu, Suomen asema omistusasujien yhteiskuntana murenee. 2020-luvun alussa näyttää siltä, että vuokralla asuminen jatkaa yleistymistään, kos-

Savonlinnan satama. Vesi on tärkeä elementti Savonlinnan olemuksessa.

ka asuntojen hinnat ovat nousseet suurimmissa kaupungeissa osan ihmisistä ulottumattomiin.

Sijoitusasunnot ovat vuokra-asuntoja, joihin hakeutuu nimenomaan sellaisia asunnon tarvitsijoita, joilla ei ole taloutensa puolesta mahdollisuutta ostaa omaa asuntoa, eli alemman tulotason kansalaisia. Tämä ”rassaa” kansantaloutta sitä kautta, että juuri näiden ihmisten ostovoimasta suhteettoman suuri osa menee asumiseen ja se on pois yleisestä kulutuskysynnästä. Tätä rasietta kansantaloudelle lisää seikka, että sijoittaja vetää välistä sen oman siivunsa, mikä menee suurelta osin ulkomaille. Suursijoittajat ovat useimmiten juuri kansainvälisiä rahoituskonsortioita.

Makrotaloustieteilijä **Niku Määttäsen** mukaan omistusasuminen ja sen korkea hinta pakottaa kotitaloudet säästämään liikaa.

– Onko järkevää, että kotitaloudella on lopulta puolen miljoonan euron nettovarallisuus, kun laina on maksettu pois? Näin suurelle nettovarallisuudelle ei ole tarvetta esimerkiksi eläkkeen näkökulmasta, sillä suomalaiset säästävät eläkepäivien varalle jo pakollisen eläkejärjestelmän kautta.

Kirjan eräänlaisena lopputule-

mana on muutamia varoituksen sanoja:

– Liian nopea asuntojen hintojen nousu hyödyttää asunnonomistajia ja asuntosijoittajia, mutta haittaa yrittäjiä, pienipalkkaisia työntekijöitä, asuntosäästäjiä, muualta muuttavia ja siten myös työmarkkinoita. Epävakaat ja eriytyneet asuntomarkkinat ovat lopulta koko Suomea koskeva yhteiskunnallinen ongelma. Jos yhteiskunta uhkaa ajautua häviäjien leiriin, todelliset voittajat ovat lopulta harvassa.

Unto Nikula

Tervetuloa Kotkaan – Pohjolan puistopääkaupunkiin!

Kotiseutu on ihmisen elämässä yksi tärkeimmistä asioista, jonka merkitys usein kuitenkin unohtuu kaiken muun keskellä. Kotiseutu on osa identiteettiämme ja siksi on tärkeää, että jokainen asukas voi olla vilpittömästi ylpeä omasta ympäristöstään.

Kotiseudun ominaisuuksiin kuuluvat mm. terve ja turvallinen ympäröivä luonto, sivistystä kohottava opetus- ja kulttuuritoiminta, hyvät harrastusmahdollisuudet, elinvoimainen työtä ja toimeentuloa tarjoava elinkeinoelämä sekä laadukkaat hyvinvointipalvelut - muutamia tärkeimpiä mainitakseni.

Myös historialla on merkitystä, sillä sieltä selviää, miksi olemme juuri sellaisia kuin olemme ja miksi kotiseutumme on muovautunut juuri tällaiseksi. Kotka ei ole vahingossa Pohjolan puistopääkaupunki.

Kotkan synty Ruotsinsalmen meritaistelun jäljiltä on mielenkiintoinen. Tarinaan pääsee tutustumaan **Merikeskus Vellamon** upeassa *Kohtalona Ruotsinsalmi -näyttelyssä*. Kotkan Kansallisen

Kaupunkipuiston tarina sai alkunsa jo Ruotsinsalmen linnoituskaupungin aikana 1700- ja 1800-lukujen vaihteessa, jolloin ymmärrettiin puistojen merkitys elinympäristön elävöittäjänä. Historian tarinat, sodat, teollistuminen, yritykset, kauppamerenkulku, rakennemuutos ja aikaansaavat asukkaat ovat myös jättäneet jälkensä, muodot ja muistot, ympäristöön.

Tänään voimme ylpeänä esitellä mm. palkittuja puistojamme, joista jälleen kerran viidessä liehuu arvostettu **Green Flag** (Suomessa yhteensä 10) osoituksena viihtyisän elinympäristön kestävästä viherkentämisestä.

Kotka-seura vaalii kotkalaisuutta

Kotka-seura, jota edustan, edistää toiminnallaan kotkalaisuutta, kotkalaista identiteettiä sekä säilöä ja edistää kotkalaista historian tallentamista ja kulttuuria monipuolisesti. Kotiseutuyhdistyksen meillä on valtava kunnia ja vastuukin osallistua tähän merkittävään työhön – olla osana tätä tapahtumien ja tekojen historiallista ketjua. Uusille

sukupolville on tärkeää kertoa mistä olemme tulleet ja miksi olemme tässä ja nyt juuri tällaisina.

Tarinoiden kertomiseen on paljon keinoja kuten kirjallisuus, elokuvat ja teatteri, musiikki, kuvataide, veistokset ja esitelmät ihan liveinä. Näissä asioissa meillä Kotkassa on oltu aina ahkeria, saihan esimerkiksi sanoittajamestari **Juha Vainio** inspiraationsa Kotkassa ihmisistä, merestä, luonnosta, saarista ja satamasta.

Tänä syksynä **Kotkan kaupunginteatterissa** saa ensi-iltansa *Kotkan Ruususta* kertova näytelmä ja kesällä ensi-iltansa sai Kotkaan kirjoitettu **Taavi Vartian** elokuva *Perts ja Kilu*, joka pohjautuu kirjailija **Vaino Rikkilän** teokseen *Viimeiset klaanit*.

Historian saatossa kotkalaiset ovat muuttaneet maailmaa ja uusimpana saavutuksena huomiomme tänä vuonna **Tervames-tari-palkinnolla Kotkamillsin** saavutukset taistelussa muovisia kerta-astioita vastaan, koska parhaillaan ympäri maailmaa juodaan juomia ja pakataan elintarvikkeita muovittomista kierrätettävistä as-

Kirjoittaja, Kotka-seuran puheenjohtaja Kai Savolainen Merikeskus Vellamossa.

tuista kotkalaisen innovaation ja pitkäjänteisen työn ansiosta.

Sitten meillä on meri, joka Sinun on koettava ihan itse, vaikka **Katariinan Meripuistosta** tai **Juha Vainion** tien aallonmurtajalta käsin. Aallonmurtaja saattaa inspiroida Sinut jopa laulamaan

tunnettuja lauluja.

Reilusti, rohkeasti ja rakkaudella – Kotkan arvoista kumpuavilla sanoilla toivotan juuri Sinut tervetulleeksi Merikaupunki Kotkaan!

Kai Savolainen
puheenjohtaja, Kotka-seura ry

Asukasdemokratian lisäarvo asumisessa

A sukasmietteitä yhteishallintolaista II

Edellisessä numerossa käsiteltiin yleisellä tasolla, mitä asukasdemokratia on (Asukasdemokratia on lähidemokratia, A&Y, 2/2021) ja mitä suuntia eri osapuolet ovat valinneet yhteishallintolain uudistamiseksi. Tämä osa nostaa esille ne alueet, joissa **asukkaat voivat vaikuttaa ARA-rahoitetun asumisen hinta-/laatusuoraan.**

Asumisviihtyvyys on käsite, jonka rahallista vaikutusta asumisen hoitovuokraan ei voi yksiselitteisesti mitata. Kukaan ei silti kiistä, etteikö viihtyvyys parantaisi yhteisöllisyyttä ja tämä puolestaan vaikuttaa selkeästi siihen, kuinka asukkaat kohtelevat asuntojaan ja pihapiiriä.

Yhteishallinnollisesti lisäarvoa tästä saadaan sillä, että kiinteistön omistaja (vuokranantaja) todella kuuntelee asukkaita ja antaa heidän ratkaista yhteisten alueiden ja tilojen hallinnon periaatteet.

Yhteiset tilat, joiden käytöstä asukastoimikuntien tulisi saada päättää yhdessä asukkaiden kanssa. Ennen kuin luettelen alueet, joita tulisi käsitellä yhteisiksi tiloiksi, on syytä lyhyesti kuvata päätösprosessi, jonka avulla aikaansaadaan mielekkäät käytösäännöt.

Asukkaidenhan tulee sekä ymmärtää että mieltää käyttöperiaatteet. Siten saadaan yhteishallinnosta maksimaalinen hyöty. Asukastoimikunta valmistelelee käyttöperiaatteet varmistaen, että ne eivät ole ristiriidassa kunnallisohjeiden ja turvallisuuslakien kanssa tai esimerkiksi ulkoalueiden hoidon ja rakennusautomaatiikan kanssa.

On suotavaa, että nämä ohjeet lähetetään tiedoksi isännöinnille ja säännöt hyväksytetään ennen käyttöön ottamista asukkaiden ko-

kouksessa tai jokaiseen asuntoon jaettava ennakkotiedotteella.

Alueet ja tilat, joiden käyttöperiaatteista päättävät asukkaat ovat seuraavat:

- talosaunat
- pesutuvat
- kerhotilat
- muut asukkaiden toimintaan varatut tilat
- autopaikat
- lasten leikkipaikat ulkoalueilla
- mahdolliset vuokranantajan kanssa sovitut ”viherpeukalo-alueet”

Luettelo voisi olla pidempikin, mutta tässä yleisimmät.

Asukkaiden lausumisoikeus on eniten eriseuraisuutta aiheuttava alue niin nykyisessä kuin uusittavana olevassa yhteishallintolaissa. Tämän alueen ongelmatiikka kumpuaa suoraan siitä ristiriidasta, että lainmuutoksen päivitystyössä todetaan toisaalta, että laki on sopeutettava kiinteistöomistajien koon kasvuun ja että tämä tosiasia automaattisesti johtaa vuokralaisten tiedonsaantioikeuksien voimakkaaseen supistamiseen.

Selkosuomella asian voisi ilmaista niin, että mitä isompi vuokranantaja, sitä vähemmän tämän tarvitsee vuokralaisilleen kertoa. Ei oikein ole harmoniassa nykykehityksen toivoman läpinäkyvyyden parantumisen kanssa.

Vuokraesitysten käsittely on omistajayhtiöiden koon ja alueellisen vuokranantajan yleistymisen kanssa kääntynyt selkeästi huonompaan suuntaan. Suurin yksittäinen vuokranantaja (> 50 000 asuntoa) selviää tiedotusveloitteestaan yhdellä kokonaisuutta kuvaavalla jälkilaskennalla.

Vuokralaistoimikunnan kokous.

Kun tähän lisätään se, että samanaikaisesti kyseisen kokonaisuuden vuokrantasaus on sosioekonomisesti pahasti vinoutunut, on syytä esittää kärjekäs kysymys: – Onko niin, että ensin rakennetaan yhteiskunnan tuella ja sitten hankitaan tulorahoitusta asumistuesta, kokonaisperiaatetta loukkaavalla tavalla?

PTS-lausunnot ovat toinen ongelmakokonaisuus. Valtakunnallisella tasolla asiat ovat varmaankin kunnossa, mutta suurimmissa toimijayksiköissä kaivataan tarkennusta myös tässä asiassa. Asukkaat ovat varsin ratkaisevassa roolissa, paikallis- ja detaljitetäjinä, mutta tämä sivuutetaan helposti ammatimaiseen kiinteistöhoitamiseen vedoten. Tässä unohtuu herkästi se, että kun toiminta perustuu

omakustannuseriaateeseen, arvioi vuokranantajan henkilöstö käytännössä itsenäisesti mitä ammattitaitoon tulee.

Yhteishallinto reaaliworldissa on kahtiajakoinen

Yhteisöllisyyden ja viihtymisen edistäminen on ja pysyy asukkaiden itsenäisenä toimintana. Sitä on paikoittain rajoittanut vuokranantajan johdon penseä suhtautuminen vuokralaisten kesken tapahtuvaan yhteistyöhön. Käytännön tasoa voi jossakin määrin reguloida, mutta kannettu vesi ei kaivossa pysy. Kirvestä ei siihen kaivoon kannata kuitenkaan heittää, sillä työ tällaisen asumisen eteen on rahassa mitattavissa.

Lausumista kiinteistöhoitodesta ja korjaamisesta on eh-

dottomasti edistettävä ja täsmennettävä nyt uudistettavassa laissa. Asialla on kansantaloudellistakin merkitystä. Tämä vain jää kunnittain käytävän debatoiminnan varjoon.

Vielä on aikaa korjata asenteita yhteishallintolain päivittämisen suhteen. Syyt korjaamistarpeeseen ovat yksinkertaiset. Varsinkin kunnallisen vuokra-asumisen kohdalla pätee se tosiasia, että jokainen kuntaveron maksava vuokralainen on samalla asuntonsa osaomistaja. Omistajan operatiivista ääntä saatetaan käyttää henkilö tai ryhmä, joka ei välttämättä edes asunnon alueella, jonka asuntoomaisuudesta päättäminen halutaan antaa yhä yksipuolisemmin vuokranantajalle.

Hans Duncker

Asuntomessut 2021

Järven lumo Lohjan asuntomessut – kohtaamisia ja taidetta

Kuvat: Raimo Granberg

Kesän 2021 asuntomessut järjestettiin historiallisella **Hiidensalmen** alueella Lohjalla. Alue oli jo sata vuotta sitten sahateollisuuden vesireitin varrella ja sinne perustettiin saha, joka jatkoi toimintaansa vuoteen 1966 asti.

Alue sijaitsee Lohjanjärven rannalla alle kahden kilometrin päässä Lohjan keskustasta, ja sinne on hyvät liikenneyhteydet. Rakennettu Hiidensalmi on monipuolinen, on hirsikohteita, kivitaloja ja puurakentamista. Rakennukset on sijoitettu hyvin maastoon.

Asuntojen hallintamuodot koostuvat omistus-, asumisoikeus-, vuokra- ja osuuskuntakodeista. Asumisen tarpeet ovat monenlaisia, ja eri elämäntilanteet on otettu huomioon. Yksi vetonaula oli vähähiilisen rakentamisen mallitalo **Pyörre**, pyöreä talo. Messuilla esittäytyi myös **asunto-osuuskuntatalo**.

Vihreitä tekoja jo rakentamishjeissa

Lohja on **HINKU-kaupunki** eli kaupunki on vapaaehtoisesti sitoutunut vähentämään syntyviä kasvihuonepäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Asuntomessut toteutettiin myös osana kansallista **Canamure** -hanketta, jonka koordinoija on **Suomen ympäristökeskus**, rahoittajana **EU:n Life-ohjelma**.

Toimenpiteillä parannetaan energiatehokkuutta, lisätään uusiutuvan energian hyödyntämistä ja vähennetään päästöjä. Ilmastonäkökulma näkyi messujen suunnitteluprosessissa ja rakentamistapaohjeissa, joista on eri versiot omakotitaloille, kerros- ja rivita-

Villa Kokkokallio. Talo valmistui 1928 tehtaan johtajan asunnoksi ja sahan konttoriksi. Kunnostettuna talon alakerta toimii kahvilana ja vyöhyketerapian hoitohuoneena. Yläkerrassa on koti.

loille. Tulevina vuosina Hiidensalmeen on tarkoitus kehittää kaasuja sähköautojen sekä sähköpyörien yhteiskäyttäjärjestelmä.

Ensimmäinen asunto-osuuskunta esittäytyi

Suomen hallitusohjelmassa kannustetaan perustamaan vielä harvinaisia asunto-osuuskuntia. Asunto-osuuskunta **Hiidenkoti** on syntynyt **Suomen Asuntomessujen**

ja Lohjan kaupungin yhteistyönä. Hiidenkoti koostuu kolmesta paritalosta, joista on näkymä puistoon ja järvelle. Asukkailla on mahdollisuus päästä kiinni omaan kotiin ilman suurta pääomaa. Asukkaat muodostavat yhteisön ja päättävät itse osuuskunnan toiminnasta.

Toiveiden kortteli koostuu asumisoikeuskerrostalosta, **Lohjan Vuokra-asuntojen** vuokrakerrostalosta ja **Hoivatilojen**

hoivakiinteistöstä, jossa toimivat Pilke-päiväkotijärjestelmä ja Attendon hoivakoti. **Sahapihan huippu**-niminen messukohteiden käsittää tilavan talosaunan ja yhteiset oleskelutilat parvekkeella. **Kattopuutarha** käsittää 34 istutuslaatikkoa hyötyviljelyyn. Korttelin piha-alue on yhteisessä käytössä.

Pientaloissa sujuva yhteiselo myös näkyy, on laajoja oleskelutiloja sisällä ja ulkona, vierashuoneita

ja etätyötiloja. Luontoliikuntamahdollisuudet ovat lähellä rantapuistossa. Koronavuosi on kasvattanut kodin merkitystä turvasatamana. Messukohteiden värikäs, luonnonläheinen sisustus ihastutti.

Ensi vuonna tutustutaan ajan-kohtaiseen asumiseen meren äärellä, kun asuntomessut pidetään Luonnonmaan maisemissa **Naantalissa 15.7.–18.8.2022**.

Riitta Salasto

Järvikaupunki Lohja kesämökkiasukkaan tunnekokemuksena

Kainalo

Kaksi mediamatkaa Lohjalle, ennakkona ja messujen avajaispäivänä, olivat minulle hyvin nostalgisia. Valokuvaaja-isäni hankki kesämökin Lohjan **Paloniemen alueelta**, jonne tultiin lopuksi Sammatin tietä Kedon kaupan kohdalta. Sinne bussikin aina jätti. Vieressä oli Paloniemen B-mielisairaala. Yksi selväpäämpöpotilas oli monet kesät apumiehenä.

Mökit olivat vuokralla, mutta viereen rakennettiin tyyris omistusasunto rintamamiestontille. Isä uskalsi rakentaa laajennusosan, saunan ja kun se paloi uuden saunan sekä puuliiterin ja kalastusvajan. Tienkäyttöoikeuksista ja ulkohuussista mäessä oli kiistoja naapureiden kesken.

Äiti kävi Lohjan kirkon juhlatilaisuudessa ja valitti, että ministeri **Johannes Virolainen** katsoi

hän mökkiasuun ”nenänvartta pitkin”. Mökki hankittiin 1962 ja se on yhä pikkuveljeni käytössä. Isosisko tulee Lontoosta joskus. Oma aktiivinen Lohja-kauteni oli 196–1992. Olimme siellä pari kuukautta kesässä, posti haettiin Sammatin tien varrelta, kauppa samoin jalan tai pyörällä. Auto oli isän mukana Helsingissä tai Kirkkonummella. Kesävieraita oli paljon; osa joutui talkootöihin. Laurin kisat elokuulla olivat paikallinen suur tapahtuma; katsoimme **Pauli Nevalan** keihäänheittoa urheilukentällä.

Kun menimme saunasta uimaan, sai varoa etteivät isot selluloosajättemöyköt tulleet suuhun. Veden pohjaa ei näkynyt. Lohjanjärvi oli ympäristökatastrofi.

Siksi minua sykähdytti suuresti Lohjan nuorekkaan kaupun-

ginjohtajan, **Mika Simulan** reipas esiintyminen avajaisjuhlassa. Lohja on lähes 700 vuotta vanha; Järveä on käytetty teollisuuden ja kaivostoiminnan kulkuväylänä, koska teitä ei ollut. 1600-luvulta alkaen kuljetettiin tukkeja, louhittiin kalkkikiveä, perustettiin Hiidensalmen saha, sellutehdas, yhä toimiva vaneritehdas ja kalanviljelylaitos. Teollisuus miehitti järvenrannan ja lasi päästönsä sumeilematta veteen. Teollisuus muovasi Lohjan, jonka nimen alkuperän Simula runoili tulevan Skotlannin ”Loch”-sanasta, joka tarkoittaa järveä. Juontaja **Peter Nyman** innostui kysymään, onko täällä Lohjan hirviötä järven rannassa. Tietenkin, illalla sumussa...

Tänä päivänä tilnne on toinen. – Järvi kuuluu kaikille, Simula korosti, lohjalaisille ja vieraille.

Avajaiset 9.7.2021. Peter Nyman haastattelee Lohjan kaupunginjohtaja Mika Sivulaa ja messujen projektipäällikkö Mirka Härköstä.

Kieltämättä Lohjan Asuntomessut olivat yksi kauneimmista. Kaikki oli pienempää; esittelyjen määrä nousi omien ja naapurikuntien yrittäjien esittelyistä. Vuokrataloillakin on kattoterassi, sauna ja näkymä kolmeen

suuntaan. Harvoin voi kokea niin kuulasta näköalaa kuin Hiidensalmen rannan puistopolulta syväälle Etelä-Suomen suurimman järven pintaan.

Risto Kolanen
Kesäasukas 1962–1992

Asumomessut 2021

Pyöre-talo ja avajaistunnelmaa 9.7.2021.

Tyttöbändi Safety-box soittaa avajaisissa: Anu Kortelainen (bassot), Iida Toivanen (rummut), Veera Kärki (laulu ja kitara) ja Emilia Karhu (koskettimet).

Sahapihan huippu, TA-Asumisoikeus Oy: näkymä järvelle oleskelutilasta, yläkerroksessa myös sauna.

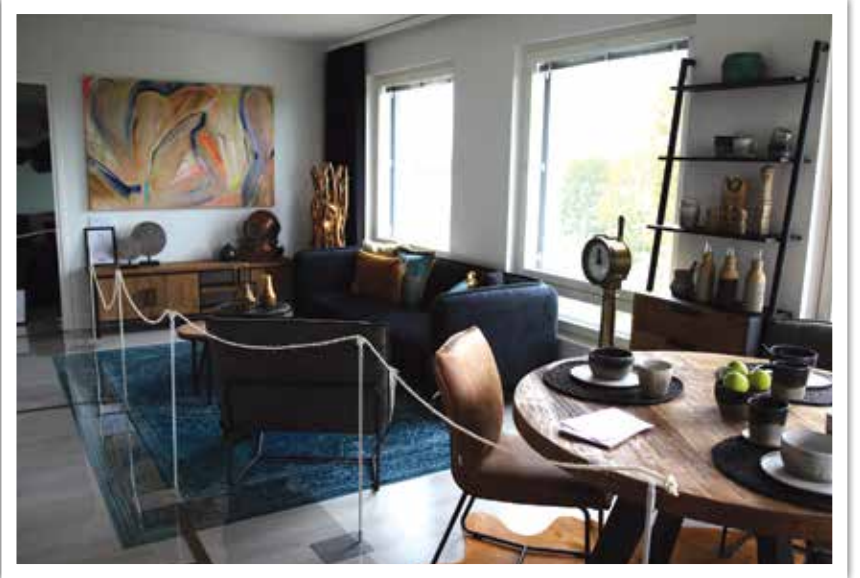

Kaarnapuisto on suunniteltu kaikkien lohjalaisten käyttöön.

Joutsela-talon makuuhuoneen seinän vehreyttä.

"Arjan vartijat" Kaiju Haanpään taidetta, esillä Lohjan taiteilijayhdistyksen messunäyttelyssä. Mukana 11 taiteilijaa.

TA-Asumisoikeus Oy, Seilori, Merimiehen asunto.

Kivet muodostavat puron rajaamaan talojen pihvoja ja terasseja.

Lohjan Pyhän Laurin kirkon kellostapuli. Lohjan seurakunta oli mukana messuilla tarjoten levähdyspaikan vieraille.

Kolumni

Vaara on ohi?

Kaikki talouden tunnusluvut, ja niihin perustuvat ennusteet tulevasta kertovat, että edelleen päällä oleva koronapandemia ei kuluneen 1,5 vuotisen historiansa aikana romahduttanut ainakaan kaikkea, millä meitä uhkailtiin. Makrotaloudessa, valtioiden tasolla, kannettiin vastuuta eli otettiin reilusti velkaa. Mikrotaloudessa, henkilötasolla, vaikeuksia on tietenkin osunut, jopa kasautunut, etenkin niiden kohdalle, joilta erilaisten rajoitusten ja sulkutilojen vuoksi meni joko kokonaan tai hetkellisesti ansiot tai peräti työpaikat.

Olihan se outoa ja uhkaavan tuntuista, kun merkittäviä alueita eri puolilla maailmaa oli yleensä sotatilaksi miellettyssä ulkonaliikumiskiellossa.

Mutta ei hätää, vaara on ohi. Mielipidemittaukset, mitä niillä siten mitataan, antavat vakuuttavan tuntuiseksi kuvan ihmisten luottamuksesta sekä omaan, että maan talouteen. Kyselyt osoittavat niin sanottujen luottamusindeksien olevan tapissa. Eli ihmisillä ei ole huolen häivääkään ainakaan taloudellisen pärjäämisen suhteen.

Asuntomarkkinoilla käy sel-lainen kuhina, että lienee vain 1980-luvun kasinokapitalismin hulluina vuosina kaupankäynnissä on ylletty edes likimain vastaaviin volyymeihin.

Asuntorakentamisen aloituksissa lyödään kaikkien aikojen ennätyksiä, ja kauppooja syntyy kuin konsanaan markkinoilla missä etevä helppoheikki saa myytyä, vaikka sen kuuluisan sian säkissä. Uutena ilmiönä asuntomarkkinoilla kaupat syntyvät nopeimmillaan ilman, että ostaja edes vaivautuu käymään asunnon näytöllä. Puhumattakaan asuntosijoittajista, jotka ostavat kokonaisia kerrostaloja pelkkiin epämääräisiin positiivisiin oletuksiin tukeutuen.

Tilanne näkyy pankkien laina-tiskeillä yhä suurempina asuntolainoina. Lainaa saa edullisesti ja tämä vauhdittaa asuntokauppaa.

Hintakatto tuntuu olevan korkealla, ja seinät leveällä, kun kaupunkien keskustojen kalleimmatkin asunnot ”viedään käsistä” ja väljempää asumista tavoitellaan. Isokaan velka ei pelota, kun hoitokulut ovat matalat ja pitkään poissa ollut inflaatiokin näyttäisi olevan tulossa lainavelkaisen avuksi.

Pankki edellyttää, että luotonhakijalla on vakituinen tulo, ja molempien sopijapuolten vissi etu olisi, että tulo tosiaankin olisi mahdollisimman vakituinen. Mutta löytyykö sille vakituisuudelle takuuta, jos tällainenkin virus voi yllättää ja saattaa lähes kaikki talouden normit tolaltaan?

Kansalaisten velkaantumisen on myös noussut ennätyksiin. Tästä seikasta huolestuneita tahoja on kyllä olemassa, mutta onhan se ainakin pankkien intressissä, että raha liikkuu ja käy myös pyydykseen. Pankit ovat taannoisten finanssi- ja eurokriisien jälkeen stressitettyjä ja jonkinlaisen stressitestin käy läpi myös asuntolainan hakija. Asunto voi olla hyvä takuu lainalle, jos sen arvo säilyy, ja korkoriskiinkin voi varautua ostamalla pankilta korkosuojausta. Asuntolainaa on kuitenkin pitkä ja yllättäviäkin muuttujia ajassa liikkuu. Luultavasti myös tulevaisuudessa.

Nyt näyttää siltä, että tästä viruksen aiheuttamasta testistä oltaisiin selvitty kohtuullisella säikähdyksellä, mutta varmaankin tätä kokemusta voi hyödyntää tulevissa koettelemuksissa.

Ilmastonmuutos on vasta perustasolla, mutta variantteja siinäkin luonnonilmiössä tuntuu riittävän.

Unto Nikula

Rovaniemi, Korkalovaara

Kouluopetuksessa on puute

Päivystäjä on jo jonkin aikaa miettinyt sitä, että pitäisikö toisen asteen kouluopetukseen sisällyttää kurssi, joka antaisi perustiedot siitä mitä merkitsee omistaa koti asunto-osakeyhtiössä. Omistusasuunon sitoutuu rinta-mailla yhä suurempia summia rahaa ja osakkeenomistajien kyky tai halu ymmärtää sitä, mitä asunnon omistaminen merkitsee, tuntuu vastaavasti taantuvan.

Kuluvan vuoden huippu saavutettiin juhannusviikolla

Päivystäjä koki tämän ymmärryksen puutteen juhannusviikolla kuusi tuntia kestäneessä yhtiökokouksessa. Kyseessä on iso kaupunki Etelä-Suomessa ja pientaloyhtiö hintavalla paikalla.

Yhdessä asunnossa oli todettu rakenteissa sellaisia mikrobipitoisuuksia, että ne ylittävät tuntuvasti asumisterveellisyysrajat. Osakas muutti evakkoon marraskuussa 2019 lääkäreittensä suosituksesta. Tämä Laura (nimi muutettu) asui kesäkuun lopulla 2021 edelleen evakossa, eikä hänen asuntonsa saneerausta oltu aloitettu.

Kaksi ja puoli tuntia asian vierestä

Kun kokouksessa tultiin esityslistaan kohtaan sen paritalon korjaamiseen, josta Lauran asunto on toinen, alkoi liki kolmen tunnin rupeaman väittely. Siinä tuli todistetuksi, että kansalaistaitojen opetusohjelmaan täytyisi sisällyttää peruskurssi osakeasunnon omistamisesta. Kokoukseen kuulutaviksi pyydytyt kaksi asiantuntijaa saivat toki lisäksi puheaikaa noin 20 minuuttia, siitä tämä liki kolme tuntia.

Olen noukkinut tähän mehu-kaimmat esimerkit osakkaiden lausumista ja samalla luonnostellut lausujen taustan, jotta lukijalle selviää omistajakoulutuksen tarve.

Juristi, siviilityönä vaativa tehtävä isossa pörssi-yhtiössä: – Ehdottomasti vastustan, että Lauran asunto korjataan minun rahoillani!

Lääkäri: – Lauran asunnon huoneilmassa ei ole todettu mikrobeja.” Siinä hän oli aivan oikeassa, koska asumisterveyttä vaarantavat pitoisuudet oli mitattu rakenteista. Ko. lääkäri toisti useaan kertaan tämän saman. Hieman huolestuttaa, jos tämä on uuden Sote-Suomen linja. Kun potilasta ei tutkita, ei hän voi olla sairaskaan.

Yhtiössä on tehty neljässä muussa asunnossa koeavauksia ja kasvustoa on löytynyt sen verran, että perusteita jatkotutkimuksille on.

Entinen hallituksen jäsen, vakuutusmies: – Ehdotan, että ei tutkita lisää, vaan kaikki asunnot korjataan samalla tavalla, asetuksen mukaisella minimitasolla. Tämä ei sentään saanut kannatusta. Riittävä määrä osakkaita ymmärsi, että mitään homesaneerauksen asetusta ei ole olemassa ja korjaustarve arvioidaan asuntokohtaisesti tilanteen mukaan.

Entinen hallituksen jäsen, ekonomisti, ei alkuunkaan ymmärtänyt, mitä yhtiökokouksen hyväksytyt esityslista tarkoittaa.

Lauran asunnon saneeraaminen

Yhtiökokous päätti selkeällä ääntenemmistöllä, että Lauran kodin saneeraus kytketään koko yhtiön korjaustarpeeseen. Esityslistan seuraava pykälä koski tätä kokonaisvaltaista korjaustarvetta mikrobikasvuston poistamiseksi. Tätä kohtaa ei otettu käsittelyyn, koska edellisessä kohdassa oli perusteellisesti ”dissattu” hallituksen valmistelutyö, asiantuntijatutkimukset ja käytäntöön perustuvat tekniset näkemykset.

Lauran osalta tämä merkitsee, että väistöasuminen jatkuu ainakin tämän vuoden loppuun. Hänelle jää myös henkiseksi lisärasitteeksi se, että kanssaosakkaille ei merkitse mitään, että mahdollinen alimitoitettu saneerauskorjaus merkitsee potentiaalista riskiä asunnon arvon alenemiselle ja tekee myymisen liki mahdottomaksi, tiedossa olevan

Päivystäjän pakina

piilovian takia. Lauran tulevaisuus on siis vähintäänkin stressaava.

Eipä ole asiat hyvin asunto-osakeyhtiölläkään

Päivystäjää hämmästyttää ennen kaikkea se, että akateemiset lopputulokset eivät anna valmiutta ymmärtää as.o.y:n talouden alkeellisiakaan perusteita. Tässä kokouksessa osakkaat tekivät vastoin hallituksen ja asiantuntijoiden esitystä päätöksen, joka vie heidän yhtiönsä likviditeetin niin voimakkaasti miinukselle, että hallituksen on käynnistettävä tästä korjaushanke, jolloin lainaa voi ottaa riittävästi pääomapuolelle. Jos ei ole rahaa, ei voi tilata sovittuja tutkimuksia. Joka tilaa tavaraa tai palveluita tietäen, että ei ole rahaa niiden maksamiseen, syöllistyy johonkin ikävännimiseen.

Päivystäjä yritti parhaan kykynsä mukaan neuvoa hallitusta, kuinka selvitä alirahoituksesta ja isännöitsijä varmaan hoitaa asian kuntoon. Asiassa on yksi mutta. Kun hallitus joutuu siirtämään kokouksen päättämät lisäkustannukset pääomapuolelle, syntyy uusi tilanne. Päivystäjä ei avaa tätä näkökohtaa nyt, koska kirjoittamisen aiheita tulee varmaankin olemaan seuraavassakin numerossa, eli seikkailu jatkuu samalla Batman-kanavalla.

Mistä todella on kysymys?

Yhteenvetona totean: Kansanperinne elää tässä yhtiössä: – Vain suomalainen osaa kadehtia toiselta suomalaiselta sellaista, mitä hän itse ei edes tarvitse.

Suomen Lähetysseuran tänne tuoma oppi elää osakkaiden keskuudessa edelleen. Silloisessa **Am-bomaassa** Seuran lähetit näkivät mitä strutsit tekevät, kun tuli vaaran paikka. Sama jatkuu runsaan 140 vuoden jälkeenkin. Suomessa ei vaan ole joka paikassa hiekkaa, mihin päänsä työntää.

Yhteisöllistä elämää toivoen,
Hans Duncker

Digirata – kohti rautatieliikenteen Euroopan kärkeä

Digirata tähtää junien turvalliseen ja tehokkaaseen liikennöintiin. Tavoitteena on, että Suomi ottaisi käyttöön modernin radioverkko pohjaisen rautateiden kulunvalvontajärjestelmän koko rataverkolla 2040-luvulle mennessä. Samalla vanha järjestelmä korvataan EU-vaatimusten mukaisesti eurooppalaisella järjestelmällä.

– Digirata: Kun välttämättömyydestä tehdään mahdollisuus! Digiradan valmisteluvaiheessa saimme arvokasta tietoa, miten 2030-luvulla elinkaarensa päähän tuleva junien kulunvalvontajärjestelmä korvataan. Nyt alkaa pioneerityö, kun uutta järjestelmää testataan Kouvola-Kotka-Hamina-rataosalla. Rautatieliikenteen digiratkaisut tulevat olemaan maailman kärkeä ja niitä voidaan skaala-

ta tulevaisuudessa kansainvälisille markkinoille – kertoo liikenne- ja viestintäministeri **Timo Harakka** asiaa käsittelevässä blogissaan.

Miksi Digirata?

Rautatieliikenteen digiloikka on merkittävä investointi suomalaisen rautatieliikenteen tulevaisuuteen, mutta kyse ei ole vain teknologisesta kehityksestä. Digiradan myötä saadaan lisää kapasiteettia rataverkolle ja pyritään saamaan lisää matkustajia raiteille, parannetaan toimivuutta ja palveluita. Liikenteen häiriöt ja liikennepäätöt vähenevät.

Joulukuussa 2020 **Euroopan komissio** julkaisi kestävän ja älykään liikkumisen strategiansa. Strategiassa keskeinen tavoite on siirtää niin henkilö- kuin rahtiliikennettä kumipyöriltä kiskoille.

Liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) hankkeet edistävät digitalisaatiota ja vihreää siirtymää. Valtioneuvosto julkaisi toukokuussa 2021 Suomen kestävän kasvun ohjelman ja siihen sisältyvän elpymis- ja palauttamissuunnitelman. Kolmannessa lisätaloussarviossa 2021 osoitettiin rahoitusta Suomen kestävän kehityksen ohjelmaan. Puolet rahoituksesta edistää vihreää siirtymää ja noin neljännes digitalisaatiota ja data-taloutta. LVM:n vastuulla on viisi hanketta:

- Digirata-hanke eli rautatieliikenteen digitalisaatio
- Investoinnit kyperturvallisuuden harjoitustoimintaan ja tutkimukseen
- Sähköisen raskaan liikenteen ekosysteemi sekä hankinta- ja konversiotuki

- Viestintäverkoston laadun ja saatavuuden kehittäminen
- Fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteiden toteuttaminen

Tavoitteena on, että Digiradan testilaboratorio olisi käytössä vuonna 2022 ja testirata vuoteen 2024 mennessä. Testirata liittyy myös Kouvola-Kotka / Hamina -rataosan parantamishankkeeseen.

Rahoitusta on haettu EU:sta. Digiradan kokonaiskustannukset vuosina 2021-2040 ovat 1,7 miljardia euroa. Siitä valtion osuus on 1,4 miljardia ja junakaluston omistajien osuus 300 miljoonaa euroa.

Valmisteluvaihe on toteutettu laajassa yhteistyössä LVM:n, **Väyläviraston**, Liikenne- ja viestintäviraston **Traficom**, Liikenneohjausyhtiö **Fintraffic Oy:n**, **Fintraffic Raide Oy:n**,

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka.

VR-Yhtymä Oy:n ja Helsingin seudun liikenne- ja matkustajayhtiön **HSL** kesken. LVM on asettanut ohjausryhmän, joka johtaa hanketta vuosina 2021-2027.

Riitta Salasto

Kotimaan matkailu kutsui koronakesänä

Matkailu on kasvava toimiala ja yksi maailman suurimmista. Matkailu- ja ravintola-ala on työvoimavaltainen, kotimainen ja merkittävä kasvuala kaikkialla Suomessa. Matkailun kasvukehitys on kärsinyt koronapandemiasta vuoden 2020 maaliskuusta alkaen.

Kotimaan matkailu oli silti kesällä 2021 vilkasta ja pandemian jälkeinen kasvu on mahdollinen niin ulkomaalaisten kuin kotimaisten matkailijoiden osalta.

Ihmisen luontosuhde matkailun perustana

Romantiikan ja kansallisuusaatteen nousu käänsi suomalaisten katset omaan idylliseen luontoon. Saman teki ehkä korona. Tärkeiksi suunnannäyttäjiksi nousivat jo 1800-luvulla **J.L. Runeberg** ja **Zacharias Topelius**. Runebergin *Vänrikki Stoolin tarinoista* runon ”Heinäkuun Viides Päivä” voisi kai-vaavalle, kun suuntaa vaikkapa mökin laiturille tai terassille.

Runossa vanha soturi kuvaa nuorukaiselle heinäkuista kotimaata. Päivään liittyy muisto (”se Dunckerin vei kuolohon”). Runossa paikannimet Virtain veet, Saimaan saaret, Vuoksen uoma ja Imatrankoski tulevat tutuiksi. Topeliuksen vastine oli Kesäpäivä Kangasalla, joka vei lukijan ylimmälle oksalle. **Jorma Olilan** vetämä maabrändivaltuuskunta jalosti luonnon yhdeksi kärkikohteeksi. Kansallisessa matkailumarkkinoinnissa ovat

luontoarvot vahvasti mukana.

Elämä 2000-luvulla on urbaania, modernia ja tekniikan sävyttämää. Silti kylät, kaupungit ja alueet saavat merkityksensä suhteesta luontoon. Historialla ja kulttuuriperinnöllä on tietysti oma tärkeä merkityksensä.

Ekoturismin aika luonto- ja kaupunkilomissa

Suhtautumisessa luontoon tapahtui 1900-luvulla suuria muutoksia. Ensimmäiset maisemalliset arvot saivat antaa sijaa taloudellisille laskelmille, kunnes vuosisadan mittaan nousi myös ekologinen, luonnonsuojellinen aspekti. Ensimmäinen rauhoitettu luonnonsuojelualue oli Mallatunturit Lapissa 1916.

Matkailuala Suomessa panostaa vahvasti vastuullisuuteen. Kestävän kehityksen matkailu on ainoa keino varmistaa, että saamme jatkossakin tutkia maailmaa, nauttia kauniista paikoista ja innostavista kokemuksista Ympäristötyötä arvostavat entistä enemmän myös ympäristötietoiset loppukäyttäjät, asiakkaat.

Vihreä avain – Green Key

Konkreettisia ympäristötyön tuloksia nähdään resurssi- ja kustannussäästöissä. Käytössä on ympäristöohjelmia ja kansainvälisiä kriteereitä. Todistuksena ympäristötyöstä hotellit, majoitusliikkeet, leirintäalueet, ravintolat tai vaikka ohjelmapalveluyritykset voivat saada esimerkiksi **Green Key -ym-**

Going Green Oy:n henkilökunta Länsi-Pasilan kulttuurihistoriallisella puutaloalueella, vasemmalta: Vilma Kalso, Heidi Heinonen ja Mari Mero.

päristömerkin. Se on jo yli 200 matkailualan yrityksellä Suomessa ja maailmalla 3 500 yrittäjällä yli 65 maassa. Muita **Business Finlandin** hyväksymiä ympäristömerkkejä ovat esim. **Ekokompassi** tai **Joutsenmerkki**. Green Key-merkki löytyy vaikka Sokos-hotelleista Suomessa.

Ohjelman hotellit ovat sitoutuneet noudattamaan Green Key-ympäristökriteereitä, jotka koskettavat matkailun eri osa-alueita. Kansainvälinen kriteeristö on uudistumassa ja astuu voimaan 1.1.2022. Se sisältää 13 osa-aluetta, jotka ovat: ympäristöjohtaminen, hen-

kilökunta, asiakkaat, vesi, jäte, puhtaanapito, energia, elintarvikkeet, sisätilat, viheralueet, yhteiskuntavastuu, ympäristöaktiviteetit sekä hallinto.

Kestävän matkailun puolesta

Kaikki Green Key-matkailukohteet käyvät läpi auditoinnin ja tuomaston hyväksynnän ennen kuin Green Key-lippu liehuu tunnukseksi ansiokkaasta ympäristötyöstä. Auditoinnin tekee **Going Green Oy**. Sertifioinnin eteen tehdään jatkuvaa työtä. Seuraa ympäristöohjelmia Green Key, **Green Acti-**

vities ja **Blue Flag** sosiaalisessa mediassa: www.greenkeyfinland.fi ja [#greenkeyfinland](https://twitter.com/greenkeyfinland)

Tervetuloa vihreän matkailun maailmaan!

Riitta Salasto

Kirjoittaja on Going Green Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja Ympäristökasvatusjärjestö FEE Suomen hallituksen jäsen. Going Green Oy on FEE Suomen omistama yhteiskunnallinen yritys.

MAL-sopimusten laajeneminen

Ympäristöministeriö kertoo 23.06.2021 ”juhannustiedotteessa”, että MAL-sopimukset laajenevat käsittämään kolme uutta kasvukeskus-alueita; Jyväskylä, Kuopio ja Lahti.

MAL-sopimukset kattavat nyt 55 prosenttia maamme asukkaista. Maa, Asuminen ja Liikenne ovat sopimusten osat ja perimmäinen tavoite on kestävä asuminen sekä hiilineutraaliuus. Voimakkaasti yksinkertaistaen sopimus toteutuu

niin, että kunnat lisäävät asuntojen rakentamista, kaavoituksen kautta sekä omatoimisesti rakentaen, ja valtio tekee vastapanostuksen, joka kohdistuu raideliikenneinfraan tai muihin vähäpäästöisiin ratkaisuihin.

Nyt tehdyt sopimukset ovat hyvin kohdistettuja. Keskikokoisissa kaupunkiseuduissa rakentamisen ja infran yhdessä kehittäminen onnistuu varmaankin varsin hyvin. MAL-sopimusten tulokset maam-

me viidessä suurimmassa kaupunkiseudussa jättävät vielä paljonkin toivomisen varaa.

Jyväskylän, Kuopion ja Lahden reunakunnissa on kaavoitettavaa maata niin runsaasti, että julkisen sektorin mielekkäät yhteishankkeet voivat toteutua – tekemättä väkivaltaa olemassa olevalle asuin-ympäristölle.

Onnittelemme ympäristö- ja liikenneministeriöitä. **HD**

Laki energiatodistuksista päivitetään

Ympäristöministeriö tiedotti kesäkuun lopulla, että eduskunnalle on annettu hallituksen esitys (HE), jossa energiatodistustietojärjestelmä päivitetään, sekä lakiteknisesti että toiminnallisesti.

Uudistuksen pääkohdat ovat: yhteensovittaminen muun lainsäädännön kanssa, todistusten saatavuuden parantaminen ja todistusten laatijoiden henkilötietojen suoja-

uksen tehostaminen.

Lain päivitys ei vaikuta energiatodistusten hintatasoon, eikä rekisterinpidon byrokratia lisääntyy. Energiatodistuksiin voisi päivityksen jälkeen lisätä tietosisältöön esimerkiksi tiedot laatimisvaiheesta, havainnointikäynnin päivämäärä, uuden rakennuksen E-luvun vaatimustaso sekä kohderakennuksen status.

ARA, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ylläpitää edelleen rekisterin. Kokonaisuus koostuu kolmesta osasta; rekisteri energiatodistusten laatijoista, energiatodistusrekisteri ja ARA:n valvontarekisteri.

Energiatodistus on väline, jolla verrataan rakennusten energiatehokkuutta ja se antaa edellytyksen tehokkuuden parantamiselle. **HD**

Mielipide lukijalta: Tupakointikielto saatava kerrostaloihin

Kesällä 7.7.2021 aukesi **kansalaisaloite tupakointikielto kerrostaloihin**. Eduskunta voisi vihdoin kieltää tupakoinnin kerrostaloissa kokonaan. Taloyhtiöpäätöksillä asia ei tule korjaantumaan eikä asiassa auta myöskään kaupungin terveysviranomaiset.

Aloitteen voi allekirjoittaa osoitteessa: <http://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/8648>

Tupakointi kerrostaloissa aiheuttaa terveyshaittoja ja monia muita ongelmia. Kesällä sai lehdistä ihailia kuvia ihmisten kesäkeitaista eli kauniiksi laitetuista parvekkeista kukkasineen ja ruokailu- ja nukkumapaikkoinen.

Monet eivät ymmärrä, miltä se tuntuu, kun omaa parvekkeen ovea ei voi avata edes hetkeksi tuulettaakseen, saati että parvekkeellaan

voisi viettää aikaa, koska alakerrassa asuu ketjupolttaja, jonka savua tulee naapuriin yöstä päivää. Moni meistä laittaisi mielellään parvekkeensa kauniiksi ja käyttäisi sitä kesät talvet, mutta alakerran oikeus savuttaa menee muiden asukkaiden viihtymisen ja terveyden edelle. Tämä on myös korona-ajan uusi huoli.

RS

Säilytysteline vanhasta puutavarasta

Kierrätysidea

Kierrätysideat facebookissa on saanut suuren suosion, jäseniä 61 240.

Mailat ja pallot lojuivat aina pihalla tai terassilla hujanhajan. En löytänyt mieleistä säilytysratkaisua valmiina ja yhtenä päivänä päätin tehdä itse sellaisen. Alustava suunnitelma oli jotain aivan muuta, mutta löysin nurkista pienen kuormalavan ja päätin käyttää sitä, koska siihenhän saisi mailat pystyyn mainiosti.

Kuormalava (80x60cm) tarvitsi taakse pari laudan ptkää (80cm), jotta mailat pysyvät telineessä, vaikka sitä siirtäisi. Etukulmiin sahasin ”kakkoskakosta” ptkät (40cm) ja sivulautojen piteuden (48cm) arvioin silmämääräisesti sellaiseksi, että kehikkoon mahtuu hyvin pallo-

ja. Etulaitaan löysin kapeampaa rimaa (80cm).

Kiinnitin paksummat puutruuveilla ja ohkasemmat nauhoilla. Maalasin koko telineen terassin maalauksesta yli jääneellä maalilla. Oli sen verran sotkuista puuhaa, että jälkikäteen ajateltuna, maalaisin ensin kaikki osat kertaalleen ennen kokoamista ja lopuksi viimeistelin toista maalikerrosta kaipaavat kohdat.

Kaikki puutavara oli jostain ylijäänyttä, niin en niiden mittoja sen kummemmin laita tähän. Tästä saa jokainen oman näköisen, kun käyttää nurkista löytyvän puutavaran ja maalit hyödyksi. **Kaija Kallinen**

Kulttuuri – ilmastonmuutos – Mun Oulu

Eurooppalainen asiantuntijaraati valitsi kesäkuussa Oulun **Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026**. Kulttuuripääkaupunkivuoden teema on kulttuuri-ilmastonmuutos. Sama teema oli jo valittu **Oulun valtakunnallisten kotiseutupäivien** teemaksi elokuussa. Oulu on Suomen viidenneksi suurin kaupunki ja sen elinvoima perustuu myös aktiiviseen vuorovaikutukseen maakunnan kanssa.

Eurooppa- ja omistajaohjausministeri **Tytti Tuppurainen** muistutti tervehdyksessään siitä, miten vankan perustan kotiseutu tuokaan maailman muutoksissa ihmisille. Ministerin koti on Oulussa, ja hän oli myös päivien suojelija.

Muusikko-kirjailija **Kauko Röyhkä** toimi ensimmäistä kertaa matkaoppaana muistojen Oulus-

sa. Röyhkä vei matkustajat bussiretkelle oman nuoruutensa kaupunkiin. Bussiretki vehreässä ja vesien ympäröivässä Oulussa oli ainutlaatuinen kokemus, kepeää jutunkerrontaa ja tarinointia, karskiakin kieltä, mutta tunteenpaloa 1960-70-luvuilla. Röyhkä myös lauloi päivillä; fanit halusivat kilvan yhteiskuvaan. Tarinassa oli viittauksia Röyhkän muistelmiin 1 ”Marjatan poika” (Dodenco Oy 2019). ”Ja miten minusta tuli friikki, joka leikkasi itselleen sänkitukan ja alkoi käyttää kirpputorilta ostettua pukua ja kravattia”.

Päivien julkilausumassa korostettiin monikotiseutuisuutta. Monilla ihmisillä on useampi kotiseutu ja se on mahdollisuus. Kulttuuri pysyy elävänä olemalla avoin uusille ihmisille ja ajatuksille. Kulttuuriperintötyö edistää

Oulujoki Turkansaareen johtavalta sillalta.

Kaupunkitila sirkustaiteessa.

ihmisen hyvinvointia. Osallisuus ja yhdenvertaisuus nousivat esiin keskustelussa valtion kulttuuriperintöstrategiatyön pohjaksi.

Käpylä-Seura sai tunnustusta Vuoden kotiseutuyhdistyksenä. Vilkkaasti toimiva seura on yksi Helsingin vanhimmista kaupunginosayhdistyksistä. Käpylä-Seura tunnetaan mm. eMuseo-mobiiliovelluksesta tai joulukalenterista.

Turkansaari on osa valtakunnallisesti arvokasta Oulujoen laakson maisema-aluetta. Museoalue kertoo pohjoispuoleltaisesta, talonpoikaisesta rakennuskulttuurista, Oulujokivarrella ihmisen elämästä aina 1600-luvulta alkaen.

Sirkuskierros alkoi **Kulttuuritalo Valveen** pihasta. Follow Me -teoksessa belgialaiset urbaanit akrobaatit **Ward Mortier** ja **Thomas Decaesstecker** kutsuivat yleisön seuraajina jännittävälle matkalle lähikortteleihin ja kaupunkitilaan kokemaan se uudella tavalla.

Kaduista tulee näyttämö, rakennusten julkisivuista lavastus, mukulakivikaduista tanssilattia ja liikenteestä äänimaisema. Huippuvierailu toteutettiin Oulun Kotiseutupäiville ja **Oulun juhlatuokkien** ohjelmistoon yhteistyössä helsinkiläisen **Cirko - uuden sirkuksen** kanssa. Oulun rotuaarilla tapahtuu.

Riitta Salasto

Hilpeä matkaopas Kauko Röyhkä kiertoajeluoppaana.

Yhdenvertaisuus entistä tärkeämpää

Parin vuoden ikäinen **Rauhan ja hyvinvoinnin järjestö** toimii varsinkin ulkomaalaistaustaisten nuorten ja naisten aseman parantamiseksi Suomessa. Järjestön mentorit kertovat kouluissa ajamista asioista.

Idean järjestön perustamisesta saimme sisareni **Salaado Qasimin** kanssa hänen aloitettuaan opinnot Helsingin yliopistossa. Vanhemmamme muuttivat Suomeen ja Vantaalle Somaliasta 1990-luvulla.

Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta antoi vuoden 2020 *Kulttuuriseppä-palkinnon* Salaado Qasimille. Hän jakoi tunnustuksen yhdessä arabian kielen opettaja **Mohedin Al-Aswadin** kanssa, joka on myös Hakunilan kansainvälisen yhdistyksen puheenjohtaja. Salaado Qasim on tekemässä myös kestävän kehityksen kirjaa lasten ympäristökasvatukseen tueksi Ilmastonmuutosvoima -hankkeen tuella.

Mentorointihanke toteuttaa nuorten unelmia

Olemme käynnistäneet oikeusministeriön ja opetushallituksen tuella **Mentoring for Future** -hankkeen, jossa tarjotaan opiskelijoille kattava kuva uramahdollisuuksista sosiaalisesta taustasta huolimatta. Usein ulkomaalaistaustaisille nuorille

erilaiset uramahdollisuudet eivät avaudu helposti. Tilanteen parantamiseksi järjestö tekee yhteistyötä pääkaupunkiseudun koulujen opinto-ohjaajien kanssa.

Opiskele huipulle -seminaarin osallistui innostavia puhujia, jotka toimivat mentoreina hankkeessa. Seminaariin kuului työpajoja mm. Syrjinnän kokemukset, Kansainväliset uramahdollisuudet, Oman opiskelun suunnittelu. Paikalla olivat myös Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston EU-lähettiläät kertomassa EU:n tarjoamista mahdollisuuksista.

Tapahtuma oli maksuton ja avoin kaikille lukiolaisille ja peruskoululaisille. Tavoitteenamme on, että Mentoring for Future sisältyisi lukion opinto-ohjauksen kurssiin. Koronan takia on toimittu pitkälti verkossa, webinaareissa ja on tehty videoita uravalinnoista. Webinaareissa kuullaan eri ammattien edustajia ja saadaan apua työnhakuun. Tärkeää on, että opettajat ja erityisesti opinto-ohjaajat sitoutuvat hankkeen tavoitteisiin. Näin myös keskinäinen ymmärrys kasvaa ja on vähemmän ennakoasenteita. ”Ovia avataan parhaillaan Vantaan yläasteille ja aikuiskoulutuksen pariin.

Maahanmuuttajataustaisten työharjoittelua pitää myös viedä

Nuoret pohtivat vahvuksiaan työpajassa.

eteenpäin yhteiskunnassa, kertoo Vantaan Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan sihteeri **Anu Anttila**. Neuvottelukunta tekee pääkaupunkiseudulla hyvää työtä ja vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon antaen esityksiä ja lausuntoja kaupunginhallitukselle.

Agenda 2030 toiminnan perustana

Kaikissa toimissaan järjestö korostaa YK:n Agenda 2030 -ohjelmaa. Eriarvoisuuden poistaminen politiikassa, taloudessa ja koulutuksessa ovat tärkeimmät tavoitteet. YK:n

Kestävän kehityksen maailmanlaajuiseen toimintaohjelmaan (2015) on sitoutunut myös Suomen hallitus. Jokaisella kansalaisella on oltava mahdollisuus koulutukseen, terveydenhuoltoon sekä toimeentuloon. Kun onnistutaan vahvistamaan sukupuolten välistä tasa-arvoa, tyttöjen ja naisten asemaa yhteiskunnassa, edistetään samalla kaikkien muiden tavoitteiden toteutumista.

Kun sukupuolien välistä tasa-arvoa tuodaan valtavirtaan, otetaan myös miehet ja pojat mukaan sukupuolittuneen väkivallan vastaiseen

Mentoring for Future -projektipäällikkö Faisa Qasim.

kampanjointiin. Opintomatkat kohdistuvat kotimaan lisäksi myös Eurooppaan.

Järjestö kuuluu myös Euroopan solidaarisuusjoukkoihin. Kampanjoihin ovat osallistuneet eri alojen asiantuntijoina muun muassa europarlamentaarikko **Alviina Alamsä** (vihr), UN Womenin toiminnanjohtaja **Jaana Hirsikangas** ja Vuoden pakolainen-palkinnon vuonna 2018 saanut perhekuntoutusohjaaja, yhteisöpedagogiopettaja **Ahmad Hosseini**.

Faisa Qasim

Kirjoittaja on Mentoring for Future -RAHY projektipäällikkö

Koulutettu henkilökuntamme
takaa korkean laadun ja
aikataulussa pysymisen

Tinkimätöntä laatua
vuodesta 2008

LAATOITUS
VESIERISTYS
RAKENNUS
PURKUTYÖT
linjasaneerauskohteissa pk-seudulla

ASURAS
RAKENNUSPALVELUT

OMAKOTITALOJEN
TALOTEKNIikka
-SANEERAUKSIA

Yhteystiedot

Linnintie 6
07560 Pukkila

Aarne Toukola
p. 0500 438 863

POP VAKUUTUS

**-25 €
uusista
vakuutuksista.**

Asukasliitto ry:n jäsenenä
saat 25 €:n alennuksen uusista
vakuutuksista.* Ota etu käyttöön
heti netissä popvakuutus.fi tai
puhelimitse 010 3910 392 koodilla

ASUKAS

Vakuutukset myöntää Suomen Vahinkovakuutus Oy
*Alennus 1. vuoden maksuista. Koskee uusia, vapaaehtoisia
vakuutusopimuksia. Alennus ei koske liikennevakuutusta tai
määräaikaista matkavakuutusta.

ASUKASLIITON VALTAKUNNALLINEN ASUMISALAN SEMINAARI

Original Sokos Hotel Seurahuone, Kotka

la-su 25.-26.9.2021

HINNAT

2hh 370 e/hlö, 1hh 440 e

Yhteiskuljetus 60 e/hlö

Ilmoittautuminen www.asukasliitto.fi

Teema:

**Vuokralla asumisen
hyvät käytännöt**

Kuvat: Kotkan kaupunki

OHJELMA

Lauantai 25.9.

- 10.00 – 11.00 Ilmoittautuminen, kahvit
Tervehdyspuhe, pj. **Hans Duncker**
- 11.00 – 11.30 Kotkan kaupungin tervehdys
Kaupunginjohtaja **Esa Sirviö**
- 11.30 – 12.15 Asumisen muuttuva kysyntä
Kotkan Asunnot Oy, **Juha Tiitta**, toimitusjohtaja
- 12.15 – 13.45 Buffet-lounas ravintola Amarillo
- 13.45 – 14.30 Kuinka uudistettava yhteishallintolaki pyrkii vaikuttamaan
yhteiskunnan tukemaan vuokra- ja osaomistusasumiseen?
Ympäristöministeriö, lainsäädäntöneuvos **Anu Karjalainen**
- 14.30 – 15.00 Mistä asuntopolitiikka muodostuu?
YTL **Tuula Laukkanen**, VAV-yhtiöiden hallitusten pj. **Vantaa**
- 15.00 – 15.30 Kansalaisosallistuminen ja avoin hallinto
Kuntaliitto, erityisasiantuntija **Päivi Kurikka**,
demokratia, osallisuus ja kestävä kehitys

15.30 – 16.15 Aluesuunnittelulla raameja viihtyisälle asuinympäristölle
Suunnittelujohtaja **Frank Hering**, Kymenlaakson liitto

16.15 – 17.00 Kahvitauko

17.00 – 18.00 Kunnallisten vuokranantajien puheenvuorot
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy, tj. **Timo Hyttinen** ja
TVT Asunnot Oy Turku, koordinaattori **Lauri Ahonen**

18.00 – 18.30 Vuoden asukastoimijan julkaiseminen

19.30 Illallinen hotellin ravintolassa

Sunnuntai 26.9.

10.00 – 11.30 Kotkan opastettu kiertoajelu (ennakkoon ilmoittautuneille)

12.00 – 12.45 Sosiaaliset oikeudet ja digitalisaatio Euroopassa
EU-parlamentaarikko **Miapetra Kumpula-Natri**

12.45 – 14.00 Buffet-lounas

14.00 Lähtö kotiin

Muutokset ohjelmaan mahdollisia. Koronarajoitukset huomioidaan.